N:o 13. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 2 September 1893. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.) | 13. Årg.

Adolf Sjödén.

En af de få svenska tonkonstnärer, som gjort sig ett berömdt namn utom fosterlandets gränser, har under denna sommar skattat åt förgängelsen, då Adolf Sjödén, harpans mästare, plötsligen afled den 15 juni i staden Biel, belägen i nordvestra Schweiz. Han stod just då i begrepp att antaga en inbjudning till den konstälskande och snillrika drottningen af Rumänien (Carmen Sylva) och hade äfven i tankarne att besöka Amerika, då han öfverraskades af döden.

Sällan har man här i hans hemland fått njuta af hans konstnärliga harpospel, och orsaken dertill var väl i första rummet hans vacklande helsa, som nödgade honom att vistas i ett mildare klimat, men äfven konstnärens behof att lefva och verka i den stora musikverlden, der det gifves så mycket att höra och lära och der han i vidare kretsar kan göra sig förstådd och uppskattad. Sjödéns älskvärda och flärdfria väsen måste också öfverallt väcka sympati för hans personlighet, på samma gång som hans konst väckte allas beundran, en konst som i utlandet uppskattades så högt, att mången ansåg honom vara vår tids förnämste harpist.

Sjödén var också en gedigen musiker och en genommusikalisk natur, som, svärmiskt anlagd, naturligt nog kom att välja romantikens instrument par préférence — den konungslige psalmistens, bardens och minnesångarens och det, som den fromma fantasien tilldelat de lofsjungande englaskarorna. Visserligen är det en himmelsvid skilnad mellan forntidens harpa och nutidens pedalharpa, lika som mellan bardens och minnesångarens ledsagande strängaspel och vår tids virtuosspel, men instrumentets klangfärg är dock väsentligen densamma, och äfven den fåsträngade harpan kunde gifva ett mäktigt musikaliskt intryck: »När Davids harpa klingar, det stormar ej i Sauls bröst.» Än mera då nutidens mångsträngade harpa med dess andehviskning af arpeggier och bedårande flageoletter, som aldrig förfela att väcka en andaktsfull romantisk stämning och framkalla rikt bifall.

Adolf Sjödén.

Det vill dock mod till och mycken energi att egna sig åt detta instrument i syfte att vinna artistiskt mästerskap. Svårspelt och kostbar, som den moderna harpan är, och saknande de resurser till mångskiftande uttryck i likhet med andra stränginstrument, såsom pianot och stråkinstrumenten, och dessutom i saknad af en musikaliskt värdefull repertoar enligt nutidens fordringar, är detta instrument föga lockande såsom solo- och artistinstrument, deremot synes det nu vinna fast fot och vara oumbärligt i orkestern, som vid de stora operascenerna stundom räknar öfver ett halft dussin harpor. Adolf Sjödén brast dock ej detta mod, denna energi, men få harpister ha också i sin musikaliska natur haft så goda förutsättningar att lyckas och i arbetet för sin fulländning nedlagt ett sådant konstnärligt allvar; derför blef ock-

så framgången så mycket större och vackrare.

Nils Adolf Sjödén föddes den 15 januari 1843 i Sollefteå, son af länsmannen Nils Sjödén och hans hustru Amalia, född Körner, af den tyska slägten Körner, som med fru S:s farfar — en slägting till skalden Theodor Körner — invandrat till Skåne). Som helt ung gosse visade han stora musikaliska anlag. En i de svenska småstäderna kringresande norsk harpspelerska tände hos gossen den första gnistan till denna svärmiska kärlek till harpan, som skulle blifva bestämmande för hela hans lefnad. Vid gymnasiet i Hernösand gjorde han stora framsteg i piano- och violspelning under ledning af den framstående musikern och musikläraren Anders Sidner; under mellanterminerna fick han sin första undervisning på harpa af fru prostinnan Runstén i Sollefteå. Emellertid skulle han icke utbilda sig till musiker; student i Upsala vid 18 års ålder, egnade han sig derstädes åt medicinens studium, dock utan att taga afsked af musiken. Som pianist var han redan ganska framstående, då han något senare begaf sig till Stockholm för att fortsätta sina medicinska studier vid dervarande hospital. Här lyckades det honom att få tag i en gammal harpa och att få åtnjuta den originelle, både som tonsättare och harpvirtuos framstående, i Sverige länge bosatte böhmaren Prattés undervisning. Denne man upptäckte snart Sjödéns stora begåfning och egnade sig med ifver åt hans vidare utbildning. År 1865 reste Sjödén till Wien för att der fortsätta studierna; här åtnjöt han under ett par år den berömde Zamara's undervisning. Allt för ifrig läsning hade emellertid försvagat hans helsa och för att förbättra densamma måste han resa till Italien. Här, i romantikens och musikens förlofvade land, segrade konstnären i honom, så att han beslöt att helt och hållet egna sig åt harpan. Han uppträdde först offentligen 1867 i Tyrolen (Meran, Innsbruch), sedan 1868 i Italien (Venedig, Rom). Entusiastiskt mottagen af publiken allt ifrån sitt första uppträdande sammanträffade han i Rom med den ryktbare Franz Liszt; denne visade honom sitt intresse och sin uppskattning af hans konst, bland annat genom att för hans harpa arrangera flere saker. Nu började hans på ära och beundran rika konsertresor genom en stor del af Europa. Genom Sydtyskland och Frankrike drog han till England; i detta sistnämda land, som alltid svärmat för harpan, uppehöll han sig tvenne år. Under denna tid gjorde han ett längre besök i harpolekens land par excellence, Wales, och lärde der känna och mästerligt behandla detta lands egendomliga, tredubbelsträngade nationalinstrument, »tripleharpan», med dess alldeles särskilda teknik. Inför den engelska kgl. familjen spelade Sjödén bl. a. en för detta instrument af Händel särskildt komponerad stor konsert.

Sjödéns ännu alltjämt vacklande helsa dref honom åter till södern. I Portugal mottogs han ytterst nådigt af den konst- och musikälskande konung Luiz och erhöll af honom titeln kgl. kammarmusikus. Efter en på Madeira tillbragt vinter vände han åter mot norden, gaf 1872 sin första konsert i Stockholm och lät under de följande åren höra sig i Sveriges, Norges och Finlands flesta städer, äfven här väckande samma sympati och beundran som i utlandet.

I saknad af kännedom om Sjödéns repertoar och hans egna tonsättningar vilja vi här ur programmet vid den konsert, som han den 12 mars 1872 med biträde af fröken Ida Basilier samt åtskilliga konstnärer och amatörer gaf å Stora börssalen, anföra hvilka harpnummer han då utförde. Det första var »Concertino» för pedalharpa med ackompanjemang af 2 violiner, alt, violoncell och kontrabas af Oberthür, derpå följde »Serenad» af Parish-Alvars, »Allegretto scherzando» af Ravnkilde och »Bourré» af J. S. Bach, från violinnummer arrangerad af konsertgifvaren och ett af hans effektfullaste konsertnummer. Programmets andra afdelning började med »Qvartett» för pedalharpa, violin, altviol och violoncell (allegro moderato) af Pratté. I det på utländskt vis med upplysande noter försedda programmet yttrar Sjödén om detta nummer: »Denna komposition, skrifven i den klassiska stilen eger icke blott stort konstvärde såsom ett utmärkt arbete af en af Sveriges mest framstående tonkonstnärer, utan särskildt såsom ett högst intressant bidrag till en inom harpliteraturen mindre rikt representerad genre — ensemblemusiken. Vidare utvisar programmet »Neapolitansk folkvisa», behandlad för harpa af Parish-Alvars och »Walesisk marsch» från medeltiden. I noten till detta nummer heter det: »Marschmelodien från Wales är ett prof på den urgamla och sköna folkmusik, för hvilken denna nation är så berömd och hvilken spelar en så stor rol såväl i denna som i de öfriga keltiska stammarnes historia. Konsertgifvaren har i sitt arrangement deraf (ett slags imitation af en trupp, som höres på afstånd, närmar sig, defilerar förbi, aflägsnar sig och slutligen försvinner) velat framhålla en af harpans mest framstående effekter: förmågan att nyansera.» Efter utfördt harpackompanjemang till Dannströms »Vid Saimen», sjungen af frk. Basilier, afslutades konserten med »Introduktion och fantasi öfver svenska folkvisor», för pedalharpa, komponerad och utförd af konsertgifvaren. En recensent yttrar sedan om honom: »Sjödéns teknik är beundransvärd. Men genom detta yppiga blomsterregn af arpeggier, af blixtsnabba passager, framlyser alltid en tanke af betydelse, en känsla rik på uttryck och framför allt denna åder af ädel poesi, som går igenom det hela. En hans biograf yttrar ock om honom: »Harpans äldre och modernare literatur har han grundligt genomforskat och dessutom valt allt, som kan utgöra föremål för en smakfull talang. Ej blott namnen Krumpholz, Oberthür, Pratté, Parish-Alvars m. fl. synas på hans repertoar, äfven Sebastian Bach har åt honom upplåtit sin rika verld af djerfva fantastiska tonformationer». Från ett annat håll påpekas ock »hans ovanligt gediga musikaliska allmänbildning, hans lyckliga sträfvan att draga äfven den solidaste klassiska musik inom sitt instruments område. På medeltidsmusikens område var Sjödén en kännare och forskare som få; äfven åt de olika ländernas folkmusik, äldre och nyare, egnade han djupgående studier; särskildt den keltiska stammens torde han hafva känt bättre än kanske någon annan.»

Adolf Sjödén lemnade åter Skandinavien 1877 och har sedan icke offentligen uppträdt i sitt fosterland. Sedan har han spelat i Danmark, Frankrike och England men företrädesvis i sydvestra Tyskland, vid Rivieran och i Schweiz. I Baden, der han mycket nådigt blef mottagen vid det storhertigliga hofvet, var Sjödén de senaste åren bofast.

Såsom yttre utmärkelser, hvarmed konstnären hedrades, bar han den portugisiska Christi- och badensiska Zähringer-Löwen-ordnarnes riddarkors och var äfven innehafvare af Hohenzollerska guldmedaljen Bene Merenti.

Illustrationen å första sidan visar jemte konstnärens porträtt hans präktiga och dyrbara Erard'ska pedalharpa i Ludvig XVI:s stil.

Mozart såsom danskomponist.

Af *M. v. Winterfeld.*

»Ingen är komponist, som ej kan komponera en god dans» brukade Mozart säga, och i sjelfva verket, om än dansstycken höra till den musikaliska konstens småsaker, fordras dock framstående musikaliska egenskaper för att komponera lätta och anslående, graciösa, melodiskt och rytmiskt intagande dansstycken. Derför har ej heller Mozart försmått att komponera dansmusik. Vi tala ej här om den dansmusik, som här och der förekommer i hans operor, t. ex. kronan för alla menuetter, den i »Don Juan», eller de dansartade satserna i hans trior qvartetter, och qvintetter, då den först nämnda mer hör till ballettens område och de senare till kammarmusikens; utan om den äkta och rätta dansmusiken, som har till bestämmelse att vid

glada samkväm och festligheter sätta fötterna på en danslysten ungdom i rytmisk rörelse. För öfrigt var Mozart sjelf en passionerad dansör och fann i Wien, der på hans tid ett verkligt dansraseri herskade, mångfaldiga tillfällen att hängifva sig åt denna passion. Han var ju också nästan mera stolt öfver sin förmåga som dansör än som kompositör och skall ha dansat mycket väl menuett. I hans bref förekom ofta häntydningar på detta hans favoritnöje. Så berättar han den 22 januari 1783 för sin far om en familjebal: »Förra veckan gaf jag i min våning en bal. Vi började klockan sex på aftonen och slutade klockan sju — hvad var det? bara en timme? — nej, nej — klockan sju på morgonen. Baron Wezlar med fru voro också med äfvensom baronessan Waldstädten, herr von Edelbach, Gilowsky, Windmacher, den unge Stephani Ansoor, Adamberger med fru, Lange o. s. v.» Ännu större var danslusten på maskeradbalerna. Så uppfann och komponerade Mozart för fastlagsbalen 1788 en pantomim, i hvilken han framstälde Harlekin med en sådan liflighet och framgång, att den bäste balletdansör ej kunde ha gjort det bättre. Med den okonstlade glädtighet, som utmärkte Mozarts karaktär kan man ej förvåna sig öfver denna böjelse. Både köld och nöd dansades bort. Så kom en dag till honom under den kalla vintern 1790, Joseph Deimer, hofmästaren på värdshuset »zur silbernen Schlange», en person som bevisat Mozart många tjenster, och fann honom i hans arbetsrum hurtigt dansande omkring med sin fru. På Deimers fråga om han gaf sin fru danslektioner, svarade Mozart leende: »Vi värma oss med dans emedan vi frysa och ej ha några pengar att köpa oss ved för».

Då Mozart i början af 1787 en tid uppehöll sig i Prag, lofvade han grefve Johann Pachta att skrifva några kontradanser för de adliga sällskapsbalerna. Men tiden förgick under allehanda lustbarheter, och de utlofvade danserna, hvilka man gerna velat ha till nästa bal blefvo, trots åtskilliga påminnelser, ej levererade. Slutligen begagnade sig grefven af en list. Han inbjöd Mozart till en diner, men en timme tidigare än måltiden skulle börja. Mozart infann sig på bestämd tid och blef emottagen af grefven, som förde honom in i sitt arbetsrum i stället för till matsalen och med leende min yttrade till den öfverraskade mästaren: »Min käre Mozart, i morgon är balen, till hvilken ni lofvat mig de der kontradanserna, på hvilka alla äro nyfikna. Ni får ej lemna oss i sticket. Här är notpapper och allt annat nödigt skrifmaterial. Nu ber jag er riktigt enträget: sätt er ner och skrif ett par danser. Middagen blir ej serverad, förr än ni har blifvit färdig härmed. Jag har tillsagt om alla edra favoriträtter och äfven sörjt för muntert sällskap. Alltså friskt till verket och inte för inte!»

Dermed gick grefven sin väg, och Mozart, som väl insåg att denne hade rätt i hvad han gjorde, satte sig tvärt till arbetet och hade inom en knapp timme färdiga fyra quadriller, hvar och en med en kontradans, i partitur för full orkester, något som han svårligen förut haft i tankarne, ett bevis på den utomordentliga lätthet och snabbhet, hvarmed han arbetade.

Dessa danser uppväckte sedan vid följande aftons bal stor entusiasm och Mozart sjelf dansade med lif och lust efter sin musik. De hade erhållit särskilda namn såsom »La favorita», »La fenice», »La piramide». En af dem innehöll, instrumenterad med piccola och bastrumma, ett originelt tema, hvilket sedan nyttjades af Weber såsom »österrikisk grenadiermarsch» i hans stora kantat »Kampf und Sieg».

Mozart var af kejsar Joseph utnämnd till kammarkomponist med ett årsunderhåll af 800 gulden, hvilket föranledde honom till den anmärkningen: »Allt för mycket för hvad jag gör, allt för litet för hvad jag kunde göra», ty han fick aldrig af kejsaren något uppdrag af betydenhet. Men för att någonting uträtta levererade han dock en mängd danser af olika slag för de offentliga maskeradbalerna i residensets s. k. redoutsalar, som egde rum alla söndagar under karnevalen och af Josef II gynnades i hög grad såsom medel att närma de olika ståndsklasserna till hvarandra. Man dansade då vanligen menuett, kontradanser (quadriller) och vals (tysk); dock brukade endast de lägre klasserna deltaga i den senare dansen, emedan trängseln var stor under densamma. Så finna vi i den af Mozart sjelf förda kompositionsförteckningen från åren 1788, —89 och —90 ett stort antal »kontratänze», »menuette», »teutsche» och »ländlerische» upptecknade med noggrannt uppgifven datum. Kontradanserna bära ofta särskilda, stundom rätt humoristiska namn såsom »Das Donnerwetter», »Die Bataille». En af dem heter: »Der Sieg des Helden Koburg gegen die Türken», en annan »Il trionfo delle donne». Menuetterna och valserna blefvo deremot namnlösa.

För öfrigt hafva Haydn, Hummel och till och med Beethoven ej aktat under sin värdighet att komponera dansstycken för redoutbaler. De flesta af våra nu varande komponister skulle anse det för en orimlig begäran om man uppmanade dem att skrifva dansmusik. De stora mästarne från förgångna tider voro mera anspråkslösa och fördomsfria.

—⊗—

H. M. Konungens musikbibliotek.

Sedan ett af de af öfverhofmästarinnan grefvinnan De la Gardie disponerade rum, beläget i file med h. m. konungens biblioteksvåning å k. slottet, blifvit med densamma införlifvad, har h. m:ts musikbibliotek numera inrymts i denna nyförvärfade del af biblioteksvåningen, efter att förut ha förvarats i ett genomgångsrum i dess närhet.

Musiksamlingarne, öfver hvilka realkatalog upprättats af hofkamrer F. Cronhamn, äro förvarade i numrerade glasskåp med flyttbara hyllor. Dithörande skyddsomslag och stödjern äro i enlighet med Kongl. Bibliotekets modell.

Biblioteket innesluter musikalier af in- och utländska kompositioner inom tonkonstens alla områden. Isynnerhet afdelningen Sång är der talrikt företrädd — helt naturligt, då bibliotekets höge egare sjelf med förkärlek omfattar sångens ädla konst. Också låter sig h. m:t angeläget vara att regelbundet tillgodose sitt bibliotek med det värdefullaste i sångväg som år för år utkommer från trycket.

Ett annat särdeles rikhaltigt fack inom h. m:ts musikbibliotek är afdelningen liturgi, detta i öfverensstämmelse med konung Oscars varma intresse för allt hvad som rör kyrkosången och dess höjande. Redan för närmare trettio år sedan väckte h. m:t denna fråga till lif, då han såsom Musikaliska akademiens preses framlade det vigtiga diskussionsämnet »Kyrkomusikens n. v. ståndpunkt i hvarje land». Allt sedess har h. m:t med oförtrutet intresse arbetat på kyrkosångens förbättrande, särskildt hvad angår sångens rena liturgiska anda och ett raskare tidmått. Det utmärkta initiativ h. m:t i detta fall tagit omedelbart efter sin tronbestigning genom åvägabringandet af fullstämmig körsång i slottskapellet har, som bekant, vunnit efterföljd inom en mängd församlingar i riket.

Biblioteket i fråga innesluter jemväl musikliterära arbeten och musiktidningar. Den allra största delen af h. m:t musikbibliotek har tillkommit på den höge egarens initativ, men der märkas äfven bidrag från prins Gustafs och drottning Desiderias musiksamlingar.

En stor del af musikalierna äro inbundna — en mängd i dyrbara praktband i skinn, siden eller sammet med rika orneringar och guldsnitt. Vid bibliotekets katalogbeläggande afskildes alla dubletter — en del öfverlemnades till Musikaliska akad. bibl., det öfriga (Musikaliska konstföreningens förlager) fördelades bland samtliga elementarläroverks bibliotek i riket. I dessa dagar ha de senare årens dublett-tillkomster blifvit afskilda och på liknande sätt

fördelade, hvarjemte h. m:t gifvit hofkamrer Cronhamn i uppdrag att verkställa erforderliga kompletteringar inom bibliotekets svenska afdelning.

Kyrkomusik.

Kyrkosångens Vänners Sångsamling, innehållande flerstämmiga sånger för manskör, utgifven af G. T. Lundblad.

Det är en liten synnerligen väl vald samling, bestående af 88 körnummer, som i detta häfte presenteras för vänner af kyrkosång. Utom körer lämpade för kyrkoårets samtliga högtidsdagar finnas närmare ett tretiotal för särskilda tillfällen såsom begrafning, prästvigning, kyrkoinvigning m. m. afsedda. De yppersta kyrkokomponisters namn från äldre och nyare tider äro här representerade och hela samlingen bär en fin, kyrkligt värdig prägel. Ytterst afsedd till tjänst för de prästerliga sångföreningarne »Kyrkosångens Vänner», vilja vi emellertid varmt rekommendera denna samling åt herrar kantorer och öfriga kyrkomusici, och bör hon öfver allt der ej blandad kör men väl manskör kan åstadkommas till uppträdande vid de kyrkliga högtidsdagarne blifva särdeles välkommen, då vi förut ej äga någon andlig sångsamling för manskör,* och denna således är ensam i sitt slag inom vår musikliteratur. Arbetet erhålles genom P. M. Sahlströms bokhandel, Linköping, till ett pris af 2 kronor men säljes vid köp af minst 20 ex. till det billiga priset af 1 krona 25 öre pr ex.

H. L.

Musikpressen.

På Abr. Lundqvists förlag har utkommit:

För piano, 2 händer:

Ahlberg, Herman: *Mälaren rundt*, marsch. Pris 75 öre.

För piano, 4 händer:

Czibulka, Alph.: *Songe d'amour après le bal*, opus 356. Pris 1 kr. 50 öre.

För manskör:

Kyrkosångens vänners sångsamling, flerstämmiga andliga sånger för manskör, utgifven af G. T. Lundblad (se ofvan artikeln »Kyrkomusik»).

Literatur:

Riemann, Hugo: *Musiklexikon*, 4:te sorgfältig revidierte und mit neuesten Ergebnissen der musikalischen Forschung und Kunstlehre in Einklang gebrachte Auflage. Lieferung 1, 2;

Kritischer Bericht über die Aufführungen der Compositionen von Emil Hartmann nebst ein *Verzeichniss* derselben.

Den ofvannämnda marschen äfvensom det nu i fyrhändigt arrangement utkomna vals-»intermezzot», kunna rekommenderas åt dem som odla detta slags musik. — Af dr Riemanns värdefulla *Musiklexikon*, har en ny upplaga utkommit, komplett i 20 häften à 50 pfennig. Häftet 2 slutar med *Boieldieu* (början af artikeln). Max Hesses förlag Leipzig. Detta lexikon är i förhållande till sitt omfång särdeles fullständigt och tillika billigt, hvarför det vunnit stor spridning och säkert kan vänta en sådan äfven i vårt land bland dem, som äro något hemma i tyska språket.

Kritische Bericht innehåller öfver 100 tidningsrecensioner öfver kompositioner af Emil Hartmann, den bekante danske tonsättaren (född 1836, son af tonsättaren J. P. E. Hartmann), från Danmark, Tyskland och Holland. Af särskildt intresse är förteckningen öfver Hartmanns rätt talrika och olikartade kompositioner.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. operan. Aug. 25. Gounod: *Faust* (Margareta, Martha, Siebel: frk. Holmstrand, fru Strandberg, frk. Karlsohn; Faust, Mefistofeles, Valentin: hrr Ödmann, Sellergren, Söderman). — 29. Verdi: *Aida* (Aida, Amneris: fruar Brag, Linden; kungen, Radames, Amonasro, Ramphis: hrr Strömberg, Bratbost, Söderman, Sellergren). — Sept. 1. v. Flotow: *Alessandro Stradella*, romantisk opera i 3 akter af W. Friedrich (Leonora: frk. Frödin; Stradella, Bassi, Malvolio, Barbarino: hrr Ödmann, Strömberg, Brag, Rundberg).

Dramatiska teatern. Juni 12. *Den förlorade sonen*, pantomim, musik af Andrée Wormser.

Djurgårdsteatern. Juli 13—25, aug. 4—7. Millöcker: *Söndagsbarnet* (lady Rockhill, Tristan Florival: fru och hr Castegren, som gäster; Drolly: fru Andersson och frk. Sundqvist. — Juli 27—Aug. 3. Lecocq: *Giroflé-Girofla* (Giroflé-Girofla: fru Castegren, Don Bolero de Alcarazas: hr Castegren. — Aug. 12—28. *Fru Venus*, utstyrselféeri med sång af E. Pasqué och O. Blumenthal, musik af C. A. Raida (Yalta och fru Venus: fru Heintz; 26 — frk. Bohlin).

Efter Gounods »Faust», hvilken med ungefär lika rollbesättning, som i början af april (endast hr Söderman ny såsom Valentin) inledde säsongen, framträdde »Aida» med åtskilliga nyheter i personalväg och strax derpå en quasi-nyhet, reprisen af »Alessandro Stradella», som ej uppförts här sedan början af januari 1881 med Oskar Arnoldson i titelrollen och fröken Strandberg samt hrr Strömberg, P, Janzon och Ohlson i de öfriga partierna. »Aida» blef med sin nuvarande besättning af hufvudpartierna ganska väl emottagen af publiken, som syntes väl finna sig i sitt öde att sakna såväl fru Östbergs Aida som hr Ödmanns Radamès och hr Lundquists Amonasro att icke tala om frök. Almati som senast sjöng Amneris. Detta parti innehades nu af fru Linden, som förut innehaft detsamma och nu såsom den stolta passionerade konungadottern tillvann sig ett storartadt, välförtjent bifall; som Aida lyckades fru Brag intressera åhörarne med god vokal framställning och rösten tycktes ha vunnit i mjukhet sedan hennes sista uppträdande, en mindre lyckad maskering störde något intrycket af framställningen. Hrr Bratbost och Söderman utförde sina roler ganska tillfredställande, med god röstdisposition och med, som man tyckte sig finna,mera välljud i stämman än förut. Öfriga rolinnehafvare voro som vanligt väl på sina platser.

Som Stradella har hr Ödmann vunnit en ny triumfrol och skördat rikt bifall, och fröken Frödin gjorde obestridt lycka i Leonoras parti, särskildt utmärkande sig för god koloratur. De båda godmodiga banditerna utfördes med lyckad komik af hrr Brag och Rundberg, hvilka äfven skötte väl sina resp. sångpartier, hvad som ock kan sägas om hr Strömberg, den enda kvarvarande bland hufvudpersonerna från senaste uppförandet. Operans musik är i många nummer ganska anslående men libretton förefaller något föråldrad.

Djurgårdstetarn har i sommar bl. a. gifvit ett par operetter, här ofvan nämnda, hvilkas framgång synnerligast varit betingad af hr och fru Castegrens gästspel. Detta värderade konstnärspar är nu engageradt vid Vasa-teatern, och få vi i nästa nummer omnämna deras debut på denna scen.

Från in- och utlandet.

Kgl. operans arbeten för säsongen började den 15 augusti.

Artistpersonalen utgöres för innevarande spelår af nedannämda personer: fruarna Brag, Linden, Sterky och Strandberg: fröknarna Almati, Frödin, Hallgren, Holmstrand, Hulting och Karlsohn; hrr Brag, Bratbost, Bröderman, Grafström, Henrikson, Johanson, Lemon, Lundmark, Malmsjö, Nygren, Rundberg, Sellergren, Strandberg, Strömberg, Söderman, Vallenius och Ödmann, samt premierdansöser: fröknarna Flamand, Rosén och Brandt. I öfrigt äro i likhet med föregående år engagerade såsom sceninstruktör och förste regissör hr L. Josephson, kapellmästare: förste hofkapellmästaren Nordqvist samt hrr Henneberg och Hallén; ballettmästare hr Lund, kormästare hr M. Strandberg o. s. v.

För närvarande bedrifvas repetitioner å följande operor, som äro afsedda

* Några ytterst underhaltiga sådana finnas visserligen men kunna ej uthärda någon jämförelse med denna.

till framförande under hösten: »Stradella», »Giralda» (ny), »Hälften hvar», »Pajazzon» (ny), »Bastien & Bastienne» (ny), »Bybarberaren» (ny), »Jolantha» (ny) och »Villars dragoner».

Hr Lundqvist har i bref till Operans direktion anmält att han ämnar återkomma hit i midten af november. Fru Östberg deremot har icke meddelat sig med direktionen.

Fru Dagmar Sterky har under sommaren vistats något öfver en månad i Paris och derunder studerat roler i »Don Pasquale», »Jolantha», »Don Juan», »Lakmé», »Philemon och Baucis» m. fl. operor.

En dramatisk sopransångerska *Fausta Labia* från Milano kommer helt snart att uppträda å operascenen, först i Mefistofeles. Hon påstås vara engagerad för ett längre gästspel härstädes, hvilket vi dock ha anledning betvifla.

Flitigt repeteras för närvarande flera operor: »Pajazzon», »Bastien och Bastienne», »Jolantha», »Hälften hvar» jemte andra tillhörande den gamla repertoaren.

Vasateaterns personal blir under spelåret 1893—94:

Direktör: hr August Warberg; kapellmästare: hr Herman Berens; regissör: hr Oskar Malmgren; sekreterare och kassör: hr Johannes Svanberg; skådespelare: hrr August Warberg, Victor Castegren, Gustav Gardt, Emil Pettersson, Alfred Klinger, Karl Kellberg, Hugo Rönnblad, Gustaf Adolf Lund, Hugo Salmson, Frans Örnberg, Georg Brink, Knut Rodhe, Bengtsson, Hellman, Samuelsson, Sandström och Sjögren; skådespelerskor: fruarna Hilda Castegren, Erica Lindström, Mathilda Bergström, Ingeborg Rönnblad och Emelie Klinger; fröknarna Emma Ekström, Anna Thulin, Hildegard Ohlsson, Siri Eklöf, Andersson, Danielsson, Ericsson, Kjellberg, Åberg och Öhman.

Direktör Emil Strömbergs nybildade teatersällskap består af följande medlemmar:

Direktör: hr Emil Strömberg; 1:ste regissör: hr A. Bosin; skådespelare: hrr Emil Strömberg, A. Bosin, John Borgman, Carl Browallius, Karl Engström, Carl Frank, C. A. Liljefeldt, Richard Lundin, Vilh. Löwenstein, Arthur Stavenow, Aug. Sjöholm, Fritz Strandberg och J. E. Unge; skådespelerskor: fruar Ellen Bosin, Gerda Browallius, Louise Frank, Hildur Stavenow, Virginia Strandberg; fröknarna Alfrida Arwedson, Stina Berg, Hildur Lundberg, Esther Nilsson, Hulda Nordin och Math. Pettersson. Som kapellmästare är hr Per Lindberg engagerad.

Sällskapet kommer att före sin afresa till Finland under slutet af aug. samt under september månad göra korta sejourer i Nyköping, Eskilstuna, Vesterås och Upsala. Under oktober och november spelar sällskapet i Åbo, hvarefter Helsingfors besökes i början af december. Annandag jul begynnes en till den 1 februari 1894 beräknad sejour i Viborg. Derefter ämnar hr Strömberg med sitt sällskap uppträda i Petersburg.

Repertoaren kommer att bestå af följande operetter och lustspel: »Don Cesar» af Dellinger, »De pratsjuke», »Miss Helyett», »Riddar Blåskägg», »Kapten Fracassa», »Villars dragoner», »Viceamiralen», »Kolhandlarne», »Musketörerna i klostret», »Fogelhandlaren», »Orfeus i underjorden», »Hattmakarens bal», »Adam och Eva», »Advokaten Knifving», »Fregattkaptenen», »Spökerierna vid slottet», »Dockféen» m. fl.

Fru Jenny Carlbergs opera- och operettsällskap, som nybildats, sedan fru Carlberg för en säsong afbrutit sin verksamhet som direktris, består af följande personer:

Direktris: Jenny Carlberg; ekonomidirektör och regissör: August Bodén; underregissör: Gustaf Lund; kapellmästare musikdirektör: C. G. R. Littmarck; 1:sta tenorer: Axel Lindblad, Olof Dahlberg, John Ericson, Agaton Gustafson; 2:dra tenorer: Nils Clementson, Ernst Anjou, Karl Anton, August Bodén; 1:sta basar: Eduard Arnberg, Ludvig Haxell, Gustaf Lund; 2:dra basar: Emil Asplind, Gustaf Andersson, John Sondell; altar: Jenny Carlberg, Pauline Bergman, Ingeborg Lindbom, Hanna Apelqvist, Titti Michal; sopraner: Sigrid Brander, Alma Bodén, Anna Lindblad, Ida Svensson, Julia Andersson, Elisabeth Braun.

Dessutom ha aftal träffats med operasångaren hr Bentzon-Gyllich om gästspel i operorna »Barberaren», »Trubaduren» och »Rigoletto».

Elmblads-turnén afslutades i början af juni. Densamma omfattade hela Sverige och till sammans gåfvos 38 konserter, hvarunder hr Elmblad öfver allt gjort stormande lycka, hvarjemte fröken Anna Hjort såsom biträdande sångerska rönt stor framgång, likaså hrr Emil Sjögren och dr Karl Valentin, hvilka omvexlande utförde ackompangementet. Flera hittills ej offentligen sjungna svenska kompositioner utfördes af hr Elmblad. I synnerhet uppmärksammades de svenska komponisterna Sjögrens, Aulins och Valentins kompositioner. Hr Elmblad har under sommaren vistats i Varberg.

Fritz Arlberg har i sommar under några veckor bott i Helsingfors och der gifvit sångundervisning åt flere elever.

Ny svensk opera. Hofkapellmästaren A. Hallén, som tillbringat sommaren i Visby, har der arbetat på en 2-aktsopera, som under innevarande säsong lär komma att uppföras å vår kgl. operascen. Texten, som författats af Frans Hedberg, säges behandla ett ämne från sagans område.

En ny svensk operett är under arbete, förskrifvande sig från Göteborg. Musiken skrifves af Stora teaterns f. d. kapellmästare C. B. Hulthén till en text med fosterländskt ämne af hr Eric Sandberg, göteborgare.

Fru Matilda Jungstedt-Linden är för detta spelår med kontrakt fästad vid Kgl. operan, som dermed vunnit en eminent förmåga och en af publiken uppburen artist.

Fröbergska teatersällskapet, uppträdde efter långvarigt gästande i Norge mot slutet af juni i Hernösand, der »Afrikanskan» och »Madame Angots dotter» med de omtyckta sångerskorna fröknarna Gerda Grönberg och Emilia Lund uppfördes. Fröken Grönberg kommer att fortfarande tillhöra detta ansedda operettsällskap, som under denna säsong skall förstärkas med flera nya framstående krafter, Hr Emil Linden är engagerad för ett gästspel vid detta sällskap under september och oktober, då föreställningar gifvas i Örebro, Gefle och Upsala. Han skall uppträda i »Den ondes besegrare», »Viceamiralen», »Afrikanskan», »Madame Angots dotter», »Stackars Jonathan», »Farinelli m. fl. stycken. Äfven tenoren Emil Nilsson-Adami, bekant från hans uppträdande vid Kgl. operan för ett par år sedan, är engagerad vid detta sällskap.

Fröken Sigrid Wolf lär ej återkomma till vår opera denna vinter. Enligt meddelanden i danska tidningar tänker hon först göra en turné i Amerika, der hon hastigt blifvit publikens gunstling, och när hon der förtjenat ett tillräckligt antal dollars, tänker hon på att fästa sig vid Köpenhamns-operan.

Fröken Esther Sidner den unga mycket begåfvade pianisten och sångerskan — det är nu sången som hon företrädesvis odlar —, har tillbragt en tid af sommaren i sin hembygd, Norrland, och i hufvudstaden. Hon återvände i slutet af augusti till Frankrike. Efter en tillämnad konsert i Aix-les-Bains skulle hon begifva sig till Paris för att fortsätta sina studier för den berömde kompositören professor Massenet, som mycket intresserar sig för vår talangfulla landsmaninna.

Före sin hemresa uppträdde fröken Sidner i Paris på en Trocaderokonsert, der hon sjöng flere nummer. Tidningen »Le progrès artistique» yttrar härom: »Denna sångerska har en sällsynt väl egaliserad röst med vacker timbre och en utmärkt skola; man märker att hon är en van sångerska och vi lyckönska henne. Åhörarne egnade henne en hyllning, som nästan hade karaktären af ovation».

Hr Franz Neruda har efter en två månaders sommarturné, hvarunder han

besökt de norrländska städerna, vestkusten samt åtskilliga platser i Dalarne, Vermland och Vestergötland, nu återkommit till hufvudstaden för att åter inträda såsom dirigent för Musikföreningen, hvars repetitioner inom kort skola taga sin början.

Fröken Karin Pyk, den i Newyork såsom sånglärarinna bosatta sångerskan, har i sommar gjort ett besök i hemlandet och gästat anförvanter i Halmstad och Göteborg.

Sigrid Arnoldson börjar i höst en 6 månaders turné i Amerika. Hon skall sjunga 10 gånger i månaden och erhåller — enligt hvad som meddelas G. H. T. — 5,000 francs pr afton, hvilket gör en summa af 300,000 francs för hela turnén. Dertill kommer fri resa för fru Arnoldson med sällskapsdam, kammarfru och »kurir».

Repertoaren omfattar »Mignon», »Lakmé», »Dinorah», »La Traviata», »Lucie», »Philemon och Baucis», »Romeo och Julia», »Faust», »Barberaren i Sevilla», »Carmen», »Sömngångerskan», »Nordens stjerna», »Manon», »Vännen Fritz», »Regementets dotter» och »Don Juan».

Första uppträdandet eger rum i Chicago, hvarefter kosan styres till Newyork, Kanada, Mexico och Kalifornien, hvarunder föreställningar gifvas i Filadelfia, Boston, Washington, Buffalo m. fl. städer.

Impressarierna Abbey och Grau ha för sin turné engagerat åtskilliga af Europas bästa operakrafter, så att väl ingen teater, med undantag för Coventgarden i London, förfogar öfver en dylik samling »stjernor», bland hvilka märkas madame Melba, hrr Jean de Reszké och Lassalle. En sådan operatrupp har säkerligen aldrig förr varit i Amerika.

Orkesterledare blir Bevigniani och orkestern sammansättes af goda amerikanska musiker.

Medaljen Litteris et artibus har af konungen tilldelats musikdirektören vid Dalregementet J. G. Kjellberg, som bekant sedan flera år tjenstgörande vid Svea lifgarde.

Düringska damqvintetten har i sommar uppträdt i ryska Östersjöprovinsernas städer, der den mottages med stormande bifall.

Qvintetten är redan engagerad ända till julen för konserter, hufvudsakligen i Berlin, München och Hannover, men till nyåret hoppas den, enligt hvad direktör Düring meddelat en vän härstädes, å nyo få uppträda i Stockholm, troligen i Berns' salonger.

Hr Carl Hagman, den unge operasångaren, som till följd af sin vackra tenorröst och sin tilltalande apparition för några år sedan väckte mycken uppmärksamhet i hufvudstaden och som de senaste åren uppehållit sig i Moskwa för bedrifvande af sångstudier, är sedan något öfver en månad gift med en rik, rysk dam, enka efter en stor, rysk fabriksidkare. Vigseln egde rum i Helsingfors. De nygifta uppehålla sig för närvarande i Vichy. Hr Hagman har i bref hem förklarat, att han icke vidare tänker egna sig åt scenen.

Ett Bellmansnummer af tidningen »Hvad nytt från Stockholm» utkom till Bellmansdagen den 26 juli. Det innehöll ett för den stora allmänheten obekant porträtt af skalden samt porträtt af Bellmansqvartettens skapare J. P. Cronhamn. Af innehållet i öfrigt märk.s Bellmansminnen af signaturen Fr— samt en intressant uppsats med uppgifter om de populäraste Bellmansmelodiernas härledning m. m.

Svensk militärmusik i Tyskland. Kronprinsens husarregementes musikkår har uppehållit sig äfven denna sommar i Tyskland och skördat rikligt bifall både af publiken och pressen, skrifver S. D. S. Kåren har gifvit konserter i Konserthaus-Garten i Stettin och i Berlins Tivoli, på sistnämda ställe tillsamman med ett musikkapell från femte schlesiska jägarbataljonen.

Berliner Lokal-Anzeiger omtalar att intresset för den svenska husarmusiken är lifligt redan på grund af motsatsen mot den preussiska kavallerimusiken. »Påfallande är dervid», säger bland annat tidningen, «det ringa antalet exeqverande, ty utom direktör Strömberg äro blott femton musici verksamma». Tidningen omtalar vidare att det som tjusar publiken mest är potpourrier öfver Bellman.

Den 25 augusti skulle våra musikanter resa öfver Wittenberg och Dessau till Leipzig, der de stanna en vecka. Sedan ha de emottagit engagement i Dresden.

Richard Anderssons välkända musikskola öppnas åter den 18 dennes och har nu för ensemblespelning vunnit ett värdefullt biträde i vår utmärkte violinist, konsertmästare Tor Aulin. För öfrigt hänvisas till annonsen i slutet af tidningen.

Stockholms Musikinstitut, fröken Sigrid Carlheim-Gyllenskölds ansedda musikskola, öppnas ånyo den 15 september. Se vidare annonsafdelningen.

I Allmänna Musikaliska förskolan, direktör Fredrik Petersons välbekanta undervisningsanstalt, börja musikkurserna och lektionerna den 14 september. Vidare upplyser annons å sista sidan.

Sommarkonserter. Då resp. konsertgifvare under denna sommar icke meddelat Red. sina musiktillställningar kan någon fullständig redogörelse för dessa icke lemnas. Emellertid må här meddelas hvad derom förnummits efter de dagliga tidningarnas uppgifter.

Hufvudstaden har, som vanligt, haft att bjuda på kafékonserter i det fria. Så har i Strömparterren konserterat *Österrikiska gossorkestern* som om middagarna äfven spelat i Berns' salong och dess musikpaviljong, der om aftnarna *Meissnerska orkestern* spelat och dessutom vokalmusik exeqverats fr. 1 juli af fru Olefine Moe och sedan äfven af hr Pasqualis. Detta etablisement har i sommar firat 30:de årsdagen af sin tillvaro. — Blanchs kafé, som i år firat sitt qvartsekel-bestånd har hufvudsakligen haft att bjuda på musik af *Kalmare regemente* under dir. Hj. Meissners ledning. — På Hasselbacken har *K. Svea gardes och 2:dra Lifgardets* musikkårer alterande konserterat och tillsammans gifvit s. k. »monsterkonserter». *Bellmanskören* under dir. Åkerbergs ledning har äfven låtit höra sig derstädes. — Å Skansen har konserterats af *Flottans musikår*, *Allmänna sångföreningen* och *Bellmanskören*, hvarjemte till folkdansarna derstädes unisonsång utförts

En konsert i hufvudstadens närhet förtjenar särskild uppmärksamhet. Denna gafs i Saltsjöbadens stora restaurationssalong af fröken *Ingeborg Magnus* från Köpenhamn, på fädernet af svensk börd. Elev af Massart i Paris, visade hon sig som violinist ega stora anlag och högt drifven artistisk utbildning och uppträdde som rätt skicklig pianist. Hon skördade ganska stort bifall af en musikalisk elitpublik för alla sina prestationer.

I midten af juni afslutade *Smålands nations* äfvensom *Södermanland-Nerikes nations* sångkörer sina mycket framgångsrika, förut omnämnda konsertturer. — *Operaqvartetten* (operasångarne Max Strandberg och Helmer Strömberg samt hrr G. Lindström och Rich. Strandberg) slutade sin månadslånga sejour i Göteborgs trädgårdsförening i början af juli och sjöng sedan i Venersborg samt gaf i slutet af juli konsert i Norrtelge och firade der Bellmansdagen $^{26}/_{7}$ med afsjungande af Bellmanssånger i badhusparken. Qvartetten biträdde sedan operasångaren *O. Bröderman* på en af honom gifven konsert i Lidingö kyrka. — Konserterandet sommartiden förekommer mest vid kusterna och der varande badorter. Från ostkusten ha vi antecknat följande konserter: af frök. *Alma Hulting* och hr *Carl Carlander* å Furusunds teater; hr *Tor Aulin* i Södertelge med bitr. af frökn. A. Malmström, H- Svensson och hr Emil Sjögren; hr *O. Lomberg* i Nyköping och på Dalarö; hrr *Adrian* och *Ragnar Dahl* med bitr. af frök. Gerda Petersson i Furusund, Norrtelge och Södertelge; hrr hofkapellister *Bach* (violoncell) och *Lang* (harpist och pianist) i Ronneby; sångkörerna *Typografkören* i Gefle, *Allmänna sångföreningen* i Norrköping och *P. B:s* i Visby.

Vid vestkusten ha gifvits konserter bl. a. af hrr *Frans Neruda* och *Salo-*

mon Smith; hr *Tor Aulin* i förening med fru Dav. Afzelius och hr *Emil Sjögren* samt hr Bæckström; af hr *Ragnar Grevillius* samt af frök. *Karin Sjöquist*, sedan ett år bosatt i London, i förening med violinisten *Fredriksen*, ett konserterande som äfven sträckte sig till Vexiö och Vestervik. I Marstrand har vår framstående pianist fröken Sigrid Gyllensköld under sommarvistelsen derstädes medverkat vid konserter.

Slutligen må antecknas att prof. O. Byström äfven denna sommar fortsatt sina Musikföredrag flerstädes i landsortens kyrkor.

Paris. Wagners »Valkyrian» som först uppfördes å Stora operan den 12 maj, gafs längre fram på sommaren med delvis ny rollbesättning, i det tenoren Van Dyck, fruarne Caron och Deschamps ersatts af Salézas, fröknarna Bosman och Richard, hvilka dock icke — åtminstone gäller detta Salézas och fröken Bosman — ginge upp mot sina föregångare. Som bevis på den framgång Wagners opera rönt kan anföras, att den hittills, med nitton föreställningar, inbragt Stora operan öfver fyra hundra tusen francs.

Berlin. »*Hedens barn*», en äldre opera af Anton Rubinstein och hvars libretto behandlar ett vildt romantiskt ämne från zigenarlifvet på de ryska stepperna, uppfördes i början af juni för första gången på Krolls teater i Berlin. Stycket, som är skrifvet 1861, har hittills varit okändt i Tyskland. Det innehåller icke få genialiska nummer, i synnerhet bland zigenarmelodierna, men gjorde som helhet ingen rigtig lycka. Efter andra akten gjorde publiken med stor uthållighet ett försök att framkalla kompositören. Rubinstein var närvarande, men framträdde icke.

— *Emma Nevada*, den bekanta sångerskan, har i sommar gjort stor lycka i Berlin å Krolls teater, särskildt som Rosina i Barberaren, och »Berl. Tageblatt» yttrar, att den rollen ej på länge utförts i Berlin på ett så glänsande sätt som af nämnda sångerska.

Teaterskolan i Bayreuth hade den 5 augusti sin första uppvisning, som gaf ett i förhållande till den korta tid undervisningen pågått utmärkt resultat. Det visade sig ännu en gång, att en samvetsgrann, enligt verkligt konstnärliga grundsatser drifven undervisning segerrikt kan öfvervinna ogynsamma omständigheter och att vid musikaliska och dramatiska föreställningar hufvudsaken är enheten och stilfullheten i det hela, hvilken de Wagnerska festspelen till stor del ha att tacka för sin exempellösa framgång. Programmet upptog bland annat uvertyren till »Rienzi» och en scen derur, samt tre akter ur »Friskytten». Dirigent var den unge Siegfried Wagner, mästarens son, hvilken visade stor ledarförmåga. Detta är så mycket anmärkningsvärdare som han först för några få år sedan öfvergaf arkitekturen för att egna sig åt musiken. Det uppgifves att Siegfried Wagner nästa år skall anföra orkestern vid festspelen i Bayreuth.

Siegfried Wagner har till en tidningsman, som skrifvit och frågat honom om han tänkt helt och hållet egna sig åt musiken, sändt följande bref:

Till svar på er vänliga skrifvelse får jag omtala att jag först ämnade egna mig åt arkitektur. Men min håg för musiken var så stark, att jag började studera harmonilära för en af våra främste musiker, min fars lärjunge, hr Humperdinck. Sedan ett år bor jag nu här hos min mor, och vår ojemförlige sånglärare, hr Kniese, har varit nog vänlig att leda mina musikaliska studier. Jag har haft tillfälle att anföra vår stadsorkester, och vi utförde en symfoni af Haydn, uvertyren till Mozarts »Enleveringen ur seraljen», Beethovens första symfoni, två symfoniska verk af min morfar (Liszt), samt af min far uvertyrerna till »Rienzi» och »Tannhäuser», Siegfried-idyllen m. m. Som min debut, åtminstone efter min lärares utsago, utföll lyckligt och både sångare och orkester gerna samarbeta med mig, hoppas jag omsider komma derhän att dirigera *alla min faders verk*.

Dödsfall.

Bengzon, Per Ferdinand, musikdirektör, komponist. † i Stockholm något öfver 53 år. Direktör Bengzon har under många år varit en anlitad musiklärare härstädes, hufvudsakligen i pianospelning, samt gjort sig bekant som tonsättare genom omtyckta sånger (»Viola», »Kung Erik» m. fl.) och pianostycken (»Bröllop i norden», »Vid Darro, andalusisk serenad» m. fl.) samt äfven utgifvit musikpedagogiska arbeten och redigerat »Instruktiv samling» af pianostycken på Elkan & Schildknechts förlag.

Broadwood, Henry Fowler, chef för den berömda pianofortefabriken »Broadwood and son», uppfinnare af många förbättringar i pianofabrikationen, har aflidit i London, 82 år gammal.

Erkel, Franz, de engelska komponisternas Nestor, född den 7 november 1810 i Gyula, † den 15 juni i Buda-Pest. Erkel gjorde sig tidigt bekant som pianist, har sedan 1838 varit kapellmästare vid Nationalteatern i Buda-Pest, der hans mest berömda, nationela opera »Hunyady Lasló» för nära 50 år sedan (1844) först gick öfver scenen. Hans 1861 först gifna opera »Bank Ban» håller sig ännu uppe. Erker har äfven komponerat nationela sånger.

Ghislanzoni, Antonio, novellist och operadiktare, född 1824 i Lecco, † i den lilla lombardiska staden Caprino Bergamasco. Han gjorde först lycka som barytonsångare, blef genom de politiska händelserna 1848 republikansk journalist och frihetskämpe; efter förlusten af sin röst blef han litteratör och var länge redaktör för »Gazette musicale» i Milano. Han har skrifvit 50—60 operatexter, bland hvilka den till Verdis »Aida» torde vara mest känd.

Riccius, Karl August, dirigent och komponist, född den 26 juli 1830 i Bernstadt, † 10 juli i Dresden såsom kormästare vid hofteatern; har komponerat omtyckta sånger och musik till sago- och skådespel.

Schrammel, Hans, grundare af den bekanta Schrammel-qvartetten, en af Wiens mest populära sångare och musiker, kompositör till en mängd Wiener-Lieder och danser. † i Wien 17 juni, 43 år.

Sjödén, Nils Adolf, berömd harpvirtuos, född den 15 januari 1843 i Sollefteå, † den 15 juni i Biel (nordvestra Schweiz).

Till våra prenumeranter.

Sedan opera- och musiksäsongen nu inträdt kommer Sv. Musiktidning, efter den vanliga sommarhvilan, att såsom förut fortsättas med två nummer i månaden. Ombyte af bostad under innevarande höstflyttning torde skriftligen meddelas till Expeditionen, Olofsgatan 1.

Gratis och franko

sänder jag *Prohäfte* å det redan i 12 upplagor utkomna verket

10 Festspiele

für Orgel oder Harmonium

komponerade af

Professor dr Wilhelm Volkman

(innehållande festspel i C dur och B-dur) likasom *illustrerade kataloger* öfver de berömda **Wilcox- och White-orglarne** (*amerikanska* harmoniums och *förteckning* öfver mitt *Kyrkomusikförlag*. *Fulda* (Tyskland).

Aloys Maier

Förlag för Kyrkomusik och Harmonium-magasin.

Kgl. Musikkonservatoriet i Leipzig:

Antagningsprofningen eger rum **onsdagen den 4 oktober,** kl. 9 förmiddagen.

Prospekt utlemnas gratis.

Leipzig i juli 1893.

Direktionen för det Kgl. Musikkonservatoriet

D:r OTTO GÜNTHER.

Pianolektioner meddelas efter bästa metod till moderat pris. *Olofsgatan 1, öfver gården 1 tr. upp.*

Fr. J. Huss.

OBS.! annonserna å sidan 103: **Leipzig-Konservatoriets** och **Aloys Maiers** om *Festspiele für Orgel* samt *orgelinstrument* etc.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.
43 Regeringsgatan 43.
☞ **Flyglar, Tafflar** och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Allmänna
Musikaliska förskolans
pianoundervisning och musik-kurser för barn börja den 14 september. Anmälningar såväl till förskolan som till privatlektioner för äldre personer kunna ske dagligen kl. 1—2.
Hamngatan 18 B, 2 1/2 tr. upp.
Fredrik Peterson.

Teater- och musikvänner!
Nästan i hvartenda nr har veckotidningen **Hvad nytt från Stockholm?** något pikant meddelande om teater och musik — biografier, karakteristiker, notiser eller anekdoter. De begge uppseendeväckande artiklarne om Olle och Lasse Westerdahl t. ex., hvilka i fjol reproducerades i Musiktidningen, voro hemtade ur **Hvad nytt från Stockholm?** Under året har der meddelats en fortlöpande serie af praktfulla anekdoter om den originele gamle kontrabasisten Schuster, som nyligen för alltid nedlagt sin stråke.
Teater- och musikvänner! Försummen derför icke att skaffa er **Hvad nytt från Stockholm?** Den finnes öfverallt i hufvudstaden, i tidningskontor och hos kolportörer. Lösnummer 10 öre.

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.
Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

J. G. MALMSJÖ,
Piano-Fabrik,
Göteborg,
etablerad 1843,
rekommenderar sina välkända tillverkningar af
FLYGLAR och PIANINOS,
prisbelönta med
Första priset
vid utställningarna i

STOCKHOLM	1851	WENERSBORG	1872
GÖTEBORG	1860	WIEN	1873
KARLSTAD	1862	RUGBY, ENGLAND	1873
LONDON	1862	UDDEVALLA	1874
MALMÖ	1865	PHILADELPHIA	1876
STOCKHOLM	1866	BORÅS	1880
PARIS	1867	MALMÖ	1881
GÖTEBORG	1871	ÖREBRO	1883
KÖPENHAMN	1872	KÖPENHAMN	1888

samt senast å **Industriutställningen i Göteborg 1891** med
Guldmedalj
och **Handtverks- och Industriföreningens**
Hederspris.
OBS.! Den **enda** svenska pianofabrik, som vid täflan **alltid** erhållit **högsta** priset. OBS.!
Talrika vitsord från framstående konstnärer föreligga.
Garanti lämnas i minst **fem år** för instrumentets **hållbarhet** och **varaktighet**
Säljas på **bekväma afbetalningsvilkor.** Gamla instrument tagas i utbyte.

Stockholms
Musik-institut,
Brahegatan 7 B, öfver gården I tr. upp.
Höstterminen börjar den 15 september och slutar den 15 december.
Undervisning meddelas uti *Pianospelning* och *Harmonilära.* Anmälningstid hvarje dag kl. 1/2 1—1/2 2. Efter den 15 september mottagningstid måndagar och torsdagar kl. 1/2 1—1/2 2.
För närmare redogörelser tillhandahålles prospekt.
Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Richard Anderssons
Musikskola
öppnas åter måndagen den 18 september 1893.
Undervisningsämnen äro: Pianospelning, harmonilära och ensemblespelning, detta senare under hr Tor Aulins ledning. Plan och honorar föröfrigt oförändrade.
Muntliga anmälningsdagar äro torsdagen den 14 och fredagen den 15 september 11—2 f. m., 5—6 e. m.
Ordinarie mottagningsdagar äro onsdagar och lördagar 1/2 2—1/2 3 e. m.
Stockholm, *Brunnsgatan 28*, 2 tr. (G. 20891).

Eleganta Permar
till Svensk Musiktidning finnas till salu à ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Innehåll: Adolf Sjödén (med porträtt). — Mozart såsom danskomponist af M. v. Winterfeld. — H. M. Konungens musikbibliotek. — Kyrkomusik af H. L. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Till våra prenumeranter. — Annonser.

Stockholm, tryckt i Bergs Boktryckeri, 1893.